

Online sessie voor stakeholders: verdiepingslag denkrichtingen voor opwekken van de duurzame energie in de Achterhoek | Gespreksleider deelsessie 1: Stef Tomesen

Datum en tijd:
16-03-2021 | 15.00-17.00

Locatie:
Online via Zoom

Notulist:
Het Notuleercentrum

Aanwezigen:

- Gespreksleider plenaire deel: Marcel van Dijk
- Diverse stakeholders regio Achterhoek

Plenaire start

De gespreksleider opent de bijeenkomst om 15.00 uur en heet de aanwezigen hartelijk welkom. Frans Langeveld, wethouder bij de gemeente Doetinchem en bestuurlijke trekker van het proces, verzorgt middels een filmpje een inleiding over de RES Achterhoek.

Vervolgens houdt Frank Duenk een presentatie over de stand van zaken en de positie van de RES. Vragen/opmerkingen naar aanleiding van de presentatie:

- Binnen het RODE-beleid wordt door gemeentes vooral gekeken naar de eigen mogelijkheden. Er is geen sprake van samenhang of samenwerking tussen de gemeentes en de regio.
Antwoord: De gemeentes zijn op dit moment hun strategie aan het ontwikkelen en er lopen nog discussies tussen bestuurders. Het is gebruikelijk dat men dan nog vasthoudt aan het bestaande beleid.
- Blijft de gemeente verantwoordelijk voor het toestemming geven voor projecten?
Antwoord: De gemeente gaat over de lokale ruimtelijke plannen en die plannen bepalen of een lokaal project mogelijk is. De RES geeft alleen inzichten, handvatten en argumenten voor toekomstige ontwikkelingen. In theorie kan het ook voorkomen dat voor een groter project de provincie of het rijk het bevoegd gezag is.
- Er is gezegd dat 1,35 TWh een rechtstreeks gevolg is van het Akkoord van Groenlo. Dit akkoord zou opnieuw doorgerekend moeten worden, want het is gebaseerd op een aantal foutieve aannames uit 2016. Hoe is die 1,35 TWh opgebouwd en wat zou er nog extra toegevoegd moeten worden?
Antwoord: Deze onderwerpen komen in de volgende presentatie aan de orde.
- Wat voor criteria willen de individuele gemeentes stellen en hoe willen ze de inwoners betrekken bij de discussie over windturbines en zonne-energie?
Antwoord: De gemeentes bepalen hun eigen kaders en willen er graag uitkomen met hun eigen inwoners. Als het project groter is, kan de provincie daar ook een rol in spelen.

Stef Tomesen en Arie van Beek geven middels een presentatie een toelichting op het proces. Er zijn drie denklijnen opgesteld vanuit de acht verhaallijnen. De sessie van vandaag is bedoeld om input op te halen om van deze denkrichtingen alternatieven te maken. Daarna zal Liander een netwerk-impactanalyse uitvoeren. Vervolgens wordt een voorkeursalternatief opgesteld. De drie alternatieven, die de komende tijd uitgewerkt zullen worden, zijn:

1. Verrijkt RODE-beleid

2. Energieclusters + zonnedaken

3. Spreidingsalternatief

Vragen/opmerkingen naar aanleiding van de presentatie:

- Wordt de energiebesparing als opgave meegenomen in de RES, en zo ja, zijn daar doelstellingen aan verbonden? Als je energie bespaart, hoef je het ook niet op te wekken en zou het bod lager kunnen zijn.
Antwoord: Er is in 2016 al een eerste exercitie gedaan in het kader van het Akkoord van Groenlo. Daar is het bod van 1,35 TWh ook op gebaseerd, maar de energiebesparing is destijds te optimistisch ingeschat. Het bod zal hierdoor eerder naar boven bijgesteld moeten worden dan naar beneden. Er wordt een oproep gedaan om zo veel mogelijk energie te besparen.
- Waarom is niet uitgegaan van de situatie in 2050, maar wordt een bod gedaan tot 2030?
Antwoord: Dat is de keuze van het bestuur in de Achterhoek. Men liep al voorop qua klimaatbeleid en wil de ambities niet laten vertragen door de RES.

Deelsessie 1

1. Verrijken RODE-beleid

Eerst is er een korte uitleg door de gespreksleider.

De stakeholders benoemen de volgende voordelen, nadelen, barrières en vragen:

- Is er één RODE-beleid voor alle Achterhoekse gemeentes?
Antwoord: Elke gemeente heeft een eigen RODE-beleid en maakt eigen ruimtelijke afwegingen.
- Vanuit ruimtelijke kwaliteit bezien, is het laadvermogen van het landschap erg belangrijk; het moet passen in het bestaande landschap. Dit laadvermogen is echter niet gereguleerd in het RODE-beleid.
- Er zitten goede standpunten over ruimtelijke kwaliteit in het huidige RODE-beleid.
- Bij windturbines speelt gezondheid een steeds grotere rol en is er steeds meer weerstand vanuit de bewoners tegen windparken.
- Voordelen van dit alternatief zijn de akoestische factoren (voldoende afstand tussen woningen en windturbines), de niet-akoestische aspecten (draagvlak bij de bewoners), en dat de gemeente de regie heeft.
- Het is onzeker of die 1,35 TWh gehaald kan worden.
- Het is belangrijk om eerst draagvlak voor windmolens bij de bewoners te zoeken. Maak gebruik van de kennis uit een eerder draagvlakonderzoek. Stel een duidelijke, meetbare afstandsnorm in bovenop de 47 decibelnorm, dan zal een groot deel van de weerstand bij de bewoners verdwijnen. Dit vergt een regionale aanpak.
- In dit alternatief worden de afwegingen op de juiste plek gemaakt, namelijk in het college en de gemeenteraad.
- Graag voor de toekomstige generatie Achterhoekse jongeren, die de lasten van de landschapsverandering dragen, ook de lusten (beter) vastleggen in het gemeentelijk beleid.
- De Omgevingswet biedt mogelijkheden om de functie energie opwekken toe te voegen aan de bestaande bestemming, voor bijvoorbeeld 25 jaar met de mogelijkheid van verlenging. Bij geen verlenging na 25 jaar moet het worden teruggebracht in de oorspronkelijke staat. Omdat het tijdelijk is, mogen er geen leges in rekening gebracht worden. Dit is belangrijk voor het draagvlak.
- De rijksoverheid moet garant staan voor investeringen, zodat kleinere partijen de mogelijkheid hebben om investeringen te doen.
- Bij dit alternatief wordt de aandacht voor de opslag van energie gemist.

2. Energieclusters + zonnedaken

Eerst is er een korte uitleg door de gespreksleider.

De stakeholders benoemen de volgende voordelen, nadelen, barrières en vragen:

- Vanuit de ruimtelijke kwaliteit bezien, is dit alternatief de beste denkrichting voor wind.
- Samen met de omgeving moet men een realistisch beeld vormen van de impact op het landschap. Indien er dan nog steeds draagvlak is, kan gekeken worden naar lokaal eigenaarschap en meekoppelkansen voor natuur- en landschapsversterking. Grote clusters hebben de voorkeur boven middelgrote en kleine. Dit wordt gesteund door meerdere stakeholders.
- De (ernstige) geluidshinder van windturbines heeft veel impact op de bewoners. Er wordt gevraagd om vanuit de mens te kijken bij het zoeken naar locaties. Ook dit wordt gesteund door meerdere stakeholders.
- De negatieve gezondheidseffecten van windturbines moeten zo laag mogelijk gehouden worden, maar de gemeentes moeten eerlijk zijn dat dit niet overal kan, omdat dan de doelstellingen niet gehaald worden.
- Het is positief dat bij dit alternatief niet overal in de Achterhoek windturbines staan, maar het is lastig om voldoende draagvlak te creëren bij bewoners, ondernemers etc.
- Op de bewonersavond werd unaniem gekozen voor de optie: geen windmolens. Dat wordt hier gemist als alternatief. Ook uit de swipe-actie op Facebook blijkt dat men bijna unaniem tegen windmolens is.
- Een goede energiemix is belangrijk om het hele jaar de beschikking over duurzame energie te hebben. Als blijkt dat windloos niet mogelijk is, dan moet dat goed uitgelegd worden. Is er goed gekeken naar het verschil in impact tussen alternatief 2 en 3 en of dit überhaupt mogelijk is in het Achterhoekse coulisselandschap?

Antwoord: Op dit moment onderzoekt een landschapsbureau het verschil tussen de impact van de 5 tot 6 MW molens en 2 tot 3 MW molens qua ruimtebeslag, zichtbaarheid etc. De uitkomsten worden nog met de stakeholders gedeeld. Er wordt nog nagevraagd of dit in de vorm van een animatie kan.

3. Ruimtelijke spreiding

Eerst is er een korte uitleg door de gespreksleider.

De stakeholders benoemen de volgende voordelen, nadelen, barrières en vragen:

- Over hoeveel clusters gaat het en hoe groot zijn ze? De impact van heel veel kleinere clusters is voor de bewoners groter dan van een paar grote clusters.
Antwoord: Deze vraag zal straks plenair gesteld worden.
- Dit alternatief kan maximaal draagvlak bij de bewoners realiseren, maar een nadeel is dat er dan heel veel kleinere clusters in het gebied komen.
- De werkelijkheid wordt vaak foutief voorgesteld op visualisaties. Hiermee wordt het draagvlak stukgemaakt.
- Er wordt veel nadruk gelegd op de lelijkheid van windmolens. Dit is echter subjectief en persoonlijk.
- De Achterhoek moet meeprofiteren van de opbrengst van windmolen- en zonneparken.
- Er zou minder commerciële interesse voor kleinere clusters zijn. Wie moeten dan het initiatief nemen: energiecorporaties, gemeentes, de regio?
- De drie alternatieven hebben een hoog abstractieniveau, terwijl men eigenlijk eerst draagvlak bij en bescherming van de bewoners moet realiseren. Hiervoor is een iteratief proces nodig en dan is

er een voorkeur voor alternatief 1. Er moeten duidelijke richtlijnen komen voor draagvlak en bescherming van bewoners.

- Tot slot nog een oproep: wees eerlijk over de feiten en ga met elkaar het gesprek aan in de Achterhoek.

Plenaire afsluiting

De gespreksleider geeft aan dat er belangrijke informatie is opgehaald om mee te nemen in het vervolgtraject van de RES: het opstellen van een voorkeursalternatief.

De deelnemers krijgen in april een verslag van beide sessies en een uitnodiging voor een vervolgsessie. Ook kan men zich inschrijven voor de nieuwsbrief.

Na het sluiten van deze bijeenkomst is er nog de mogelijkheid om in de chat zaken aan te geven die men nog kwijt wil.

Het antwoord op de vraag uit deelsessie 1, hoe de middelgrote en grote windturbines zich tot elkaar verhouden, met name de aantallen die nodig zijn om de opgave te halen, zal meegestuurd worden met de stukken.

De gespreksleider bedankt iedereen hartelijk voor de input en sluit de bijeenkomst om 17.00 uur.